

SETMANARI CASTELLARENC

ANY V :: NUM. 208
Castellar del Vallès - 19 febrer 1937

Reducció, Administració i Imprenta:
Puig de la Creu, 3

Número solt: 20 cèntims
Subscripció: 60 » al mes.

Tots som germans

No fem remor... No volguem trencar el so d'aquests ecos que naveguen pels espais... Ells són els que han de propagar arreu tot quant de si són i tot quant de si tenen...

El crit, el clam i el gemec ennuegant-se, s'ofeguen en l'estrepitós remolí de munts de pedres que tèbies encara per l'escalf del sol de la tarda, van barrejant-se amb els sorolls de la mortífera metralla, mentre el mantell de fina polsina, símbol de tot el que fou, va cobrint pausadament l'olor de mort injusta.

Les llàgrimes aquí, no són perles dels ulls de l'enamorada, són xarbots de sang de pares i fills, que tendra encara, la d'uns i els altres, agermanant-se, va esmunyint-se carrer enllà arran mateix de la voravia.

Sang immolada per una febre. Sang que s'escola pels junts de les pedres i amb tot i això, ho fa agermanada.

Segle vint, dos mil anys que la paraula: estimeu-vos els uns als altres, doncs tots sou germans; rodola sobre la terra. Germans!, quina paraula més ampla i aconsoladora, i que per ésser ella feta de magnificència, li pertoca forçosament aquella justa compensació i comprensió, això és: la llibertat de l'home. Oh paradoxa!, vint segles que es propugna germanonia i encara es vol que hi hagi homes i pobles esclaus!

Mil nou-cents trenta-set. No som bel·ligerants conscients, som més encara, volem que perduri la frase bíblica, som germans. Però germans que detesten tot esclavatge, germans amb una llibertat tan ampla com el blau del cel, que amb un color igual, a tots ens amantella.

Més ai del germà que vulgui destruir la llibertat del poble! Que si a ell no se li enrogeix la cara en ésser un mil vegades fratricida, el mateix poble serà qui, per a fer-li comprendre la força i el valor de la sang immacula. I si amb tot i així el color no li puja a la cara, serà amb aquesta mateixa sang que tindrà de cobrir-s'hi la vergonya.

No fem remor... La nit s'atansa i la mar encara udola.

TEMES PEDAGOGICS

Vers la coeducació

per Carles Cozcolluela

L'escola fa molt per a què les relacions entre noi i noia siguin les degudes, i també fa molt el tacte de les persones majors, que són elles les que moltes vegades amb suspicàcies estúpides, malmeten sentiments innocents, que sols així prenen formes morboses. Sí, la coeducació és beneficiosa, però, mestre, pares, autoritats, han de col·laborar en estreta intel·ligència a fi d'evitar que les innoquasitats del mitjà ambient, no emmetzin l'esperit dels nostres infants. Quan observem una simpatia entre un nen i una nena, si sempre l'observem amb por, aleshores, sí, la nostra pròpia desconfiança farà que allò sigui quelcom que haurà de desfiar-nos. Però si tractem aquestes atraccions amb simpatia, com si fos una cosa tan natural, en la major part dels

casos, és beneficiós per ambdós nens, no sorgint pas cap dels fantasmes que tantes cabòries donen als esperits tímids. Però, més que res és l'ambient, l'ambient tradicional de l'escola que influeix en l'esperit del nen. A les escoles nordamericanes, la contrasenya que va de boca a boca dels jovenets que acudeixen a l'escola, a l'institut, al conservatori, és: «Amistat i res més que amistat» i això es recorden uns als altres quan observa alguna propasació en l'ànim dels seus condeixebles. Nosaltres hem de formar la nostra escola coeducativa així, natural, franca i de tradició neta.

L'escola coeducativa agrandeix l'horitzó d'activitats útils, per tant, el nen pot demostrar millor llurs vocacions. Això vol dir que dins el camp d'activitat

dels nens, poden actuar les nenes i viceversa i això als països estrangers a on hi han escoles basades en aquest sistema, ha fet possible el descobriment d'aptituds insospitades (nois sastres, dones escultores, etc.)

Aquest sistema d'educació ensenya, experimentalment, que el governament no pot basar-se en la força física. De totes les èpoques passades existeix el greu error de creure que aquell que tingui més força per fer mal, és el que ha de governar a tots. Així, podia ésser una realitat el que governés un individu analfabet del tot, educatiu i psíquicament. Ara, en l'escola coeducativa es pot veure que les nenes governen i disposen d'afers escolars tanmateix com ho fan els nois, servint això, per recolzar la tradició de què no és precisament el millor aquell que és més gros o més rabiüt, el millor és el que pensa i fa les coses voluntàriament. Aquests raonaments deixen deduir el següent: «A on hi ha l'experiència diària de la discussió comú i el costum de resoldre d'acord els problemes de govern, noi i noia s'entrenen per enfocar més tard, altres qüestions polítiques i domèstiques, socials i internacionals».

Un altre raonament a favor de la coeducació, és que nens i nenes són més feliços. Per recolzar aquesta afirmació podríem recórrer a moltes dades citades per deixebles d'ambdós sexes que concorren a les escoles coeducatives. Una deixeble de l'estudi Fresham Heights School, diu: «Estic agraïda i molt contenta d'haver anat a una escola coeducativa, doncs he estat extremadament feliç, recordant l'època escolar, com uns temps bonics i lluminosos, ben al contrari de com ho recorden altres amigues meves, que han estat educades als estudis ortodoxos anglesos, que recorden l'època escolar com uns temps d'avorriment i presó».

Els que rebaten la coeducació, diuen: «Les nenes al contacte dels nens, es tornen violentes, es cuiden menys del seu arranjament personal i perden generalment part del seu encant femení, mentre que els nois resulten afeminats». Tots aquests fets no els comprova l'experiència. Ultra, la nena, cap als dotze anys d'edat travessa una època de masculinització, que no és antinatural, no, perquè és aleshores que es torna forta i ad-

quireix resistències naturals, pels períodes següents de feminització, que ho són de dolor i debilitació. Aquell tipus de dones, ideal dels temps dels nostres avis, blanques, fines, temorenques, flors d'estufa, en els nostres temps d'activitat i revolta no té d'ésser, avui la dona es veu obligada a lluitar per la vida de la mateixa forma que els seus companys els homes i com és la història present la que canvia els tipus d'individualitat, per això la dona de l'actualitat es veu obligada a evolucionar i prendre part en moltes activitats que el segle passat eren sols patrimoni dels homes.

«La coeducació tendeix a ressaltar la masculinitat dels nois per comparació amb la feminitat de les noies—diu Philips A. Smithells, antic deixeble de l'escola Bedals—. Els nois i les noies adolescents educats plegats, poden veure quines són les diferències reals entre els sexes i descartar els postissos establerts artificialment per la separació».

Els detractors de la coeducació diuen que els nens i nenes es desenrotllen a velocitats diferents i per tant, sotmetre els nens i nenes a la mateixa forma d'educació pot ésser-los-hi perjudicial per diverses raons. Podem respondre a aquests enemics que si bé és cert que nens i nenes es desenrotllen a velocitats diferents, quan la nena progressa més ràpidament que el nen (11 a 13 anys) serveix d'estímul pels nens, puix aquests no volen ésser superats per les noies i aleshores s'esforcen a treballar molt més. Quan són petits (6 a 10 anys) els nens treballen amb més profits, però aquesta superioritat dels nois és fàcilment superada per les nenes en arribar a l'edat de 11 a 13 anys; finalment a l'acabament de l'edat escolar, que és als 14 anys, nois i noies surten de l'escola al mateix nivell cultural.

(Continuarà)

Conselleria d'Assistència Social

NOTA

Aquesta Conselleria veuria amb complaença que algun veí volgués recollir un noi refugiat.

La conselleria respon del seu comportament i de la seva solvència moral.

Qui vulgui acceptar-lo, pot adreçar-se a les oficines municipals qualsevol hora de treball.

CASTELLARENCS!!!

SUBSCRIVIU-VOS A «LA FARGA»

Altruisme

Aquesta maleïda guerra que converteix en un munt de runes tantes ciutats, pobles i llogarrets d'Espanya, ha fet que molts éssers ignocents s'hagin vist amb la llar destruïda i empesos a refugiar-se on l'hospitalitat els ha donat acolliment.

Si en tots els cassos és doloríssim el veure's precisat a deixar l'escalfor de la llar pròpia, estoig de penes i alegries, ho és doblement encara, quan els foragitats són indefensos infants. Perquè si un adult pot fer-se càrrec de la tragèdia que l'aclapara, un infant, és impossible no pot capir la magnitud de la maldat humana.

Catalunya, entre altres, ha estat una regió on l'esclat espontani d'altruisme ha estat més floreixen, i entre els pobles d'aquesta formosa i hospitalària terra, el nostre, proporcionalment a la seva importància, ocupa un lloc destacadíssim, ja que, com tothom aquí sap, ha donat acolliment a molts adults, i també infants, de Madrid i d'altres regions més llunyanes, els quals estan degudament atesos.

Tots els castellarencs una mica observadors, s'hauran adonat que la immensa majoria dels infants acollits al nostre poble, han millorat considerablement d'aspecte físic, d'ensà que estan entre nosaltres. Estan més grassons; van més ben vestits i àdhuc estan més xirois. Tot això, naturalment, és degut als veïns que voluntariament s'imposaren l'obligació de tenir-ne cura, els quals—fent-se càrrec de la tràgica situació en que aquesta guerra fratricida ha col·locat als infants esmentats—han procurat, i procuren, que aquests éssers desvalguts trobin menys colpidora la separació dels seus familiars.

Però amb tot i que és una prova d'altruisme i generositat digna d'estima, el que moltes famílies castellarenques han fet, i encara fan pels nois refugiats, és de lamentar, però, una cosa i és, que no s'ha tingut cura—salvant totes les excepcions—de la part més important d'ordre moral, o sigui, de l'educació. Perquè si, com hem dit abans, en l'aspecte físic la millora és evident, no ens negarà ningú que moralment aquests nois no han millorat gens ni mica. Van continuament amb la cigarreta a la boca, el mateix que fumadors empedernits; es barallen en ple carrer gesticulant i cridant com energúmens, i empenen un lèxic tan barroer, tan depravat, que talment fa l'efecte que durant la seva vida no han fet altra cosa que alternar amb la clientela de tabernes i prestíbul. Oferint-nos amb molta fre-

quència espectacles tan poc edificants, que si són sempre lamentables, ho són molt més en aquest cas per tractar-se de menors d'edat.

I encara el més sensible de tot això és, que els nostres fills—que dit sigui de pas ja no són cap model de bon parlar—aprenen, encara que sigui en castellà, tot un reguitzell de paraulotes que haurien d'ésser bandejades de tots els pobles amb pretensions de cultes.

Per tal de completar la humanitària obra començada hem d'esforçar-nos a que aquests nois refugiats millorin en l'aspecte moral, com han millorat físicament. Procurant inculcar-los-hi la idea de que el parlar «groixut» no és prova de fortitut, ni «fa home valent»—com molts equivocadament, es creuen—ni «avançat» i que si alguna cosa demostra, és manca d'educació i un esperit poc cultivat. A fi de que quan tornin amb els seus familiars puguin dir amb satisfacció, que a Castellar del Vallès, a més d'alimentar-los i vestir-los, els ensenyaren a comportar-se com a persones decents, tenint en compte que la decència i la bona parla són perfectament compatibles amb tots els «istes» polítics i sindicals.

I si a tots els pobles, on hi han infants refugiats, és pognés arribar a lograr això, tal vegada fóra un pas decisiu encaminat a la total desaparició de la fòbia existent a les regions no catalanes, a tot el que fa referència a Catalunya. I al propi temps, a nosaltres els castellarencs ens quedaria també la satisfacció d'haver donat proves d'altruisme en el més ample sentit de la paraula.

IGNASI VALLS

Bateria de Cuina

de les millors marques

les trobareu a la Llauneria

M. Rovira - MAJOR, 49
TELEFON 20

La rialla és un reflex que sempre prové del mirall del cor.

Tràgic bagatge

El feixisme espanyol, en vergonyant promiscuitat amb els fanàtics i enfatuats perdona vides que havent aconseguit posar sota peu els pobles als quals es deuen, pretenen junyir l'Espanya rebel i noblement ambiciosa, s'equi-sembrant la desolació en aquesta terra que diu cínica-ment estimar tant.

L'assot del botxí estranger trenat amb el fuet de l'opressor *nacionalista* mogut per la ira del dictador desacatat, flagella rabiosament les carns massacrades del cos indefens de la població civil, la treu de casa i l'obliga a refugiar-se en trista peregrinació, a les regions on la seva urpa perdé les ungles al topar amb una resistència estúpida-ment desconeguda.

Catalunya, ha vist arribar aquestes tristes caravanes d'evacuats que duïen marcada al rostre tota la tragèdia d'aquesta guerra criminal que ha fet de les seves llars un munt de runes i llurs vides una incògnita esglaiadora.

Avis esinaperduts, dones desolades, infants semi-nusos enfilaven un dia el camí de «Les Arenes» amb l'astorament propi del seu estat, perduda la voluntat pròpia i amb el dubte tràgic del seu futur en país foraster que els polítics havi- en tingut cura de presentar-los-hi com a enemic sincer de raça i casta.

Sortosament, la realitat els ha fet comprendre la falsedat d'aquelles propa- gandes interessades i el nom del nostre poble adquireix en els seus llavis ressons d'admiració i respecte. Les classes trebal- ladores, llurs autèntics germans, s'han després generosament d'una part del seu curt salari, per a que res no manqui a qui tot ho ha perdut i a qui tot ho espera d'a- quest altruisme inesgotable, que és patri- moni dels treballadors.

Dissortadament, tota la nostra bona voluntat, no pot tórce- a caprici les lleis de la vida i hem tingut de sofrir la pèrdua d'un infantó, que, per paradoxa trobava la mort on cercava la vida.

Aquest infantó simpàtic que en bra- ços de la mare cercava l'existència tran- quil·la, el dret a la qual fins la Creu li ne- gava, ha clos els ulls, sota el nostre cel hospitalari i les seves despulles, han re- but l'homenatge de tot un poble que, per saber-lo dissortat, ja l'estimava.

Castellar, ja té avui en el seu terme, plantada per a sempre més una fita trágica del feixisme; una senyal que li indica- rà cada dia i a cada instant, el què pot es- perar dels falsos redemptors d'una huma- tat que diuen pervertida.

Des d'avui, més fermes encara contra l'enemic comú que fa possible aquestes

tragèdies! La sepultura d'aquest infant no pot ésser violada pels que, en nom d'una fe que no senten i d'uns sentiments que no han tingut mai, han fet possible que morís lluny del pare que lluita per un futur millor dels nostres fills! En peu i units per a una sola finalitat: Vèncer als traïdors i cobrar-los-hi amb escreix el mal que ens fan, doncs per a ells no pot haver-hi perdó ni moratòries.

LLUÍS MONTAGUT

Conselleria de Cultura

NOMENAMENT NECESSARI

Per la Inspecció Provincial de Primer Ensenyament, ha estat nomenat mestre d'aquesta localitat, el ciutadà Jòsep Tobio Mayo, al qual li han estat conferides la instrucció i educació dels refugiats gal- lecs. Les seves dots personals i la con- dició de compatriota d'aquests minyons, asseguruen el millor comportament d'a- quests nois que fins avui no era pas molt satisfactori.

Celebrem el nomenament i li desitgem fortuna i encert en el seu comès.

TEATRALS

A l'interpretar «L'obstacle» i «La Banda de trompetas» l'Esbart Teatral, assolí un dels èxits més arrodonits i com- plers. Aquesta vegada cal felicitar a tots els i intèrprets, particularment les senyo- retes debutants.

Llàstima que l'obra «L'obstacle» no tingui tots els actes a l'altura de l'origi- nalitat del primer i que les escenes dra- màtiques no siguin més intenses en lloc d'ésser tan sobtades i violentes, doncs ens haurien permès veure una de les més ajustades i vigoroses interpretacions de J. Vilanova, qui ben secundat com es sentia per la protagonista J. Diaz, que dit sigui de passada, estigue admirable, hau- ria fet una gran creació, a jutjar per la senzillesa prodigiosa en que encarnà el personatge Si l'obra no dona més, cap culpa hi ténen els actors.

De «La Banda de trompetas», cal re- marcar la tasca de A. Girbau, que del tip- us de «cara bonita» en fa una creació molt original i acertada. Indubtablement en l'actor Girbau, hi ha tot un artista. La seva comicitat no cansa i sedueix. Cal fe- licitar-lo sincerament.

El conjunt de cor molt bé. I deu a-

grair-se a aquests abnegats companys el seu ajut i les seves veus. En les seves es- cenes de cant estigueren tots senzilla- ment admirables. Han deixat ganes de tornar-los a escoltar. A veure doncs!

Amb ganes de fer justícia, que aquest sempre ha estat el meu intent, dec felici- tar a l'Esbart, al Consell Municipal i a tot hom, que amb la seva cooperació ho hagi fet factible, per la nova orientació i refor- ma operada en l'escenari, que permet can- viar ràpidament l'escena i per tant repre- sentar obres del més complicat mecanis- me escènic.

En la vetllada ressenyada ja pogue- rem comprovar l'efectivitat d'aquest cau- vi.

Per fi l'Esbart ja té un escenari dig- ne de la seva categoria i amb complaen- ça de tothom ja ha demostrat que sap servir-se'n.

La meua més sincera enhorabona.

ALFONS GUBERN I CAMPRECIÓS

NOTICIARI

LA QUINTA DE SALUT «L'ALIANÇA»

Per causes alienes a la seva voluntat, el company Jaume Juliana Cabré, Dele- gat ací de la Quinta de Salut «L'Alian- ça», ha traspassat el susdit càrrec als companys Joan Romeu Vila i Fidel Guasch Capdevila, als quals podran diri- gir-se els associats per qualsevol assump- te relacionat amb l'esmentada entitat.

Ço que fem públic per a coneixement d'aquells a qui pugui interessar.

NECROLOGIQUES

El passat diumenge, deixà d'existir quan tot just comptava 19 mesos, el nen Alexandre Martín Echevarria, el qual es trobava amb sa mare en aquesta localitat a la Colònia de Refugiats de «Les Are- nes».

El dilluns es verificà l'enterrament, el qual constituí una veritable manifestació de dol a la qual podem dir s'hi associà tot el poble. La Presidència del dol la forma- ven el Comitè local Pro-Refugiats, el company Manuel Farràs, del Comitè Co- marcal de Sabadell, representació del Consell Municipal, representacions de la U. G. T., Joventut Socialista, C. N. T. - F. A. I., amb llurs banderes i Socors Roig Internacional; a continuació se- guien els Refugiats i alumnes de les Es- coles. La Secció Femenina del Partit So- cialista, tingué la gentilesa d'ofrenar-li una formosa corona.

El company Farràs, del Comitè Co- marcal Pro-Refugiats de Sabadell, fou l'encarregat de despedir el dol, el qual ho

realitzà per mitjà d'un breu però molt sentit parlament.

Des d'aquestes columnes, trametem el nostre més sentit condol a la mare del dissortat nen, així com també d'una manera especial al seu inconsolable pare que es troba lluitant al front i al Comitè Pro-Refugiats d'aquesta població.

Després de ràpida i cruel enfermetat, el passat dimarts morí a la nostra població Joana Borrell Turell, a l'avançada edat de 84 anys, mare del nostre apreciat amic Joaquim Fornell Borrell, Jutge Popular d'aquest terme. A l'acte de l'enterrament verificat el dimecres, es palesaren les simpaties de què gaudeix la família.

Rebin tots els familiars i particularment l'amic Fornell, la nostra més sincera condolença.

El mateix dimarts, també morí a Barcelona, víctima de llarga i greu enfermetat, el company Joan Batlle Solernou, als 34 anys d'edat.

L'acte del sepeli verificat a la nostra població el dimecres, constituí una prova ben palesa de les amistats que el traspasat s'havia conquerit. Els treballadors de l'Empresa Col·lectivitzada Vda. de Josep Tolrà, S. A., d'una secció de la qual era encarregat, li ofrenaren una formosa corona com a darrer tribut de bona amistat.

La nostra més sentida condolença als pares, vídua i germans del nostre sempre recordat amic.

CLASSIFICACIO I REVISIO DE MINYONS

El proper diumenge dia 21, a les 9 del matí i en el Saló de Sessions del Consell Municipal, tindrà lloc l'acte de Classificació i declaració de soldats pertanyents a la lleva d'enguany i la Revisió dels minyons de les lleves dels anys 1933 i 1935 declarats inútils temporals, útils per serveis auxiliars i els que han de reproduir els expedients de prorroques de primera classe.

També poden sol·licitar llur revisió tots aquells minyons que foren allistats en altres Municipis, però que actualment es troben residint ací, sempre però que pertanyin a les esmentades lleves i els correspongui revisar llur causa física.

Ço que publiquem per a general coneixement de tots aquells interessats.

DEFUNCIONS

Dia 14. — Alexandre Martín Echevarria, de 19 mesos.

Dia 15. — Rosa Castellsagué Pujol, casada, de 74 anys.

Dia 16. — Margarida Ubàguls Boix, vídua, de 76 anys i Joana Borrell Turell, vídua, de 84 anys.

Traslladem als respectius familiars l'expressió més sincera de la nostra condolença.

NAIXEMENT

Dia 11. — Jaume Barbé Talló, fill de Manuel i Maria.

L'enhorabona als pares i llurs familiars

CASAMENTS

Dia 13. — Emili Prat Homet amb Lourdes Sallés Rovira i Simó Vall Girbau amb Concepció Rodríguez Moreno.

Dia 15. — Josep Roca Maurí, amb Emília Sala Obiols.

Desitgem als novells esposos tota mena de felicitats.

TORN DEL RAM D'ALIMENTACIO

Prosseguint el torn establert pel ram d'alimentació, el pròxim diumenge, li pertany restar obert de 8 a 1 del matí, el següent establiment:

Josep Vila - Carrer Centre.

FARMACIA de torn per a diumenge,
Major, 16

La satisfacció depèn de la qualitat

PLOMES ESTILOGRÀFIQUES

de funcionament perfecte

LLAPIS I GOMES

de les més acreditades marques nacionals i
estrangeres

TINTES

de les cases Waterman i Pelikan

RIBERA, impressor

Puig de la Creu, 3 — Telèfon 17 — Castellar del Vallès

Llegiu i propagueu

“La Farga”

Setmanari Castellarenc

El llegir mai ha obrat com a medicament, però si mantés vegades ha proporcionat el resultat d'un tòxic.

La lectura escollida i saborejada amb calma, és l'aliment més saludable per a l'esperit.